

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří slaví 15 let své činnosti

Ing. Milena Vágnerová

Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a.s., Most; vagnerova@vuhu.cz

Přijato: 29. 4. 2015, nerecenzováno

V letošním roce slaví Ekologické centrum Most pro Krušnohoří (ECM) 15 let svého trvání. Připomeňme si historii jeho vzniku, poslání, činnosti, působení v regionu a některé nejzajímavější projekty.

1 Úvod

V roce 2015 uplyne již 15 let od založení ECM, jehož posláním je shromažďovat dostupné informace o životním prostředí regionu a v maximální míře je zpřístupňovat široké veřejnosti, registrovat a vysvětlovat hlášení o nestandardních situacích v průmyslu, zodpovídat dotazy obyvatel, provádět poradenskou a osvětovou činnost v problematice životního prostředí, napomáhat přenosu informací v rámci integrovaného záchranného systému a v neposlední řadě poskytovat klíčové informace vícejazyčně s ohledem na přeshraniční přenos informací. Jedním z hlavních úkolů dispečinku je sledování čistoty ovzduší a zpřístupňování výsledků monitoringu ovzduší nejširší veřejnosti.

V roce 2000 ve spolupráci s Výzkumným ústavem pro hnědé uhlí a.s. (VÚHU a.s.) vypracovala Česká rafinérská, a.s., projekt Ekologického centra Most pro Krušnohoří. S tímto projektem oslovila další významné průmyslové podniky Mostecká a orgány státní správy. Inspirací pro založení otevřeného informačního střediska o životním prostředí na Mostecku pro veřejnost se stala holandská agentura na ochranu životního prostředí DCMR v Rotterdamu, která působí v průmyslově zatížené oblasti delty Rýna.

Dne 13. března 2000 byla podepsána „Dohoda o spolupráci při vzniku a provozování ECM a o výměně informací o životním prostředí“, ke které se připojily společnosti a instituce: CELIO, a.s., Most, Česká inspekce životního prostředí – inspektorát v Ústí nad Labem, ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., CHEMO-PETROL, a.s., Mostecká uhelná společnost, a.s., Okresní hygienická stanice Most, Podnikatelské a inovační centrum Severní Čechy, Povodí Ohře, a.s., Úřad práce Most a VÚHU a.s. Slavnostní podpis „Dohody“ se uskutečnil za účasti ministra životního prostředí České Republiky, předsedy Hospodářské a sociální rady Mostecká a přednosty Okresního úřadu v Mostě, kteří rovněž deklarovali svou podporu.

ECM bylo otevřeno pro veřejnost dne 3. července 2000, a to jako dispečerské informační pracoviště v nepřetržitém režimu. Sídlo ECM bylo zřízeno v objektu VÚHU a.s., v reprezentativních prostorách snadno přístupných veřejnosti. Mělo šest zaměstnanců, 5 dispečerů a 1 vedoucího. Dle jeho vzoru bylo dne 2. října 2006 otevřeno Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou (ECK).

2 Zelená linka

Významným komunikačním nástrojem bylo od počátku založení ECM zřízení bezplatné Zelené linky 800 195 342, na kterou

se obrací veřejnost s dotazy, náměty, ale i stížnostmi. Za dobu působení ECM bylo zodpovězeno přes 19 000 dotazů týkajících se převážně stavu ovzduší.

3 Nestandardní události

Za dobu svého působení přijalo ECM přes 3 000 hlášení o nestandardních událostech. V rámci přeshraniční spolupráce byla operativně vždy informována i saská strana.

4 Webové stránky

Mezi jednu z hlavních forem prezentace informací o životním prostředí patří publikování informací na webových stránkách ECM - www.ecmost.cz. Snaha o poskytnutí požadované a zejména aktuální informace ve srozumitelné podobě a v uživatelsky přátelském prostředí vedla k vytvoření nových webových stránek v roce 2007. Nová podoba byla nejen graficky poutavější, ale také přehlednější. Zachována byla anglická a německá jazyková verze stránek.

Zatímco přístupy na webové stránky ECM dosáhly v r. 2001 od zahájení činnosti ECM - od 3. 7. 2000, počtu 3 800, tak za 15 let činnosti ECM navštívilo stránky ekologického centra přes 200 000 obyvatel, a to nejen z Ústeckého kraje. Návštěvnost webových stránek se stále zvyšuje. Průměrná roční návštěvnost v posledních letech neklesá pod 30 000 návštěv.

Sledování imisní situace probíhalo na počátku působnosti ECM na 18 stanicích v okresech Most, Chomutov, Teplice a Louny. V průběhu let byly některé stanice zrušeny. V současné době má ECM přístup k aktuálním datům ze 16 stanic imisního monitoringu Českého hydrometeorologického ústavu a Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem, a to na území celého regionu, včetně Děčínska, Litoměřicka, Sněžníku, Ústí

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří
Zelená linka (Po - Pá)
800 195 342
...volejte zdarma

Obr. 1: Průběh semináře Těžba a rekultivace.

nad Labem-Kočkova, Ústí nad Labem-města. Roční a měsíční vyhodnocení imisních dat je dostupné na webových stránkách ECM, kde jsou rovněž v grafické podobě aktuální stavy škodlivin na všech sledovaných stanicích.

5 Osvětové publikace, materiály, letáčky...

ECM vydalo, v souvislosti s poměrně velkou četností dotazů týkajících se čistoty ovzduší, informační letáky objasňující pojmy v oblasti znečištění ovzduší, např. o smogu, nebezpečí přízemního ozónu, mobilním měření čistoty ovzduší. Letáčky seznamovaly s opatřeními při zhoršeném stavu ovzduší, ale týkaly se i ekospotřebitelství a služeb, které ECM poskytuje. Letáčky byly distribuovány do čekáren obvodních lékařů, na úřady, do škol, mateřských školek, byly nabízeny veřejnosti při různých akcích a trvale je bylo možné získat např. na mosteckém magistrátu, kde byly k tomu účelu vyrobeny rovněž informační panely upoutávající především na službu Zelený telefon.

ECM zpracovalo a vydalo např. Katalog informací o životním prostředí pro území bývalého okresu Most, Zeleného rádce Mostecka, výukový CD-ROM Chemie a životní prostředí, publikace Akta U – Po stopách uhlí a záhadných únosů žab, Poznej vetřelce – Invazní druhy dřevin (nejen) v Mostě, Máme to vychytané, Most – čisté město – příručka pro agenty, metodickou příručku Stav a problematika ovzduší regionu.

Za dobu své činnosti připravilo a realizovalo ECM i mnoho projektů, např.: Nejezdíme sami, Ekologie na cestách, Cesta za tajemstvím ropy, Brána ekologie otevřená.

ECM uspořádalo i několik osvětových seminářů na témata týkající se životního prostředí nebo související s průmyslovou činností v regionu, např. Udržitelná energie pro všechny, Chemie a životní prostředí, Těžba a rekultivace, Voda pro život, Co dýcháme? apod.

6 Soutěže

Pro veřejnost ECM připravilo zajímavé soutěže na nejrůznější témata, např. Člověk a příroda v zimě, k Mezinárodnímu roku chemie, k jubileu 100 let VD Janov, ke Dni stromů, Příběhy, pověsti a pohádky o uhlí, Porad' ODPADlíkovi, Budko, Budko,

kdo v Tobě zůstává?, Odpadové hrátky, Voda a její tajemství, Pojmenujte naše parky, Když se řekne ovzduší... Soutěže byly jak vědomostní, tak i kreativní - literární i fotografické.

7 Spolupráce s médii

ECM od svého počátku úzce spolupracovalo s médii v regionu a to jak při předávání hodnocení kvality ovzduší, tak informačními a vzdělávacími články či rozhovory. Tiskové zprávy a články jsou nyní rozesílány nejen médiím, ale i krajskému úřadu, obcím, městům, školám, školkám, průmyslovým podnikům, organizacím i zájemcům z řad veřejnosti na Mostecku, Chomutovsku, Teplicku Lounsku a Ústecku. V adresáři ECM pro rozesílání tiskových zpráv je celkem 1 052 kontaktů.

Informace o činnosti ECM v jednotlivých letech lze nalézt ve výročních zprávách umístěných na webových stránkách.

U příležitosti 15. výročí trvání ECM probíhá mnoho zajímavých akcí, např. soutěže, výstavy, semináře s cílem připomenout vývoj ECM, nejvýznamnější akce a projekty, ale také vývoj životního prostředí místa působení ECM, tj. Mostecka a Ústeckého kraje, za posledních 15 let. O všech akcích je možné se více dozvědět na webových stránkách ECM - www.ecmost.cz.

8 Závěr

ECM zůstává spolu s ECK i po 15 letech své činnosti unikátní svým napojením na stanice imisního monitoringu a dispečinky průmyslových podniků.

Z uvedené rekapitulace je patrné, jak velký kus práce ECM za 15 let své činnosti vykonalo v oblasti monitorování stavu ovzduší, informovanosti veřejnosti, institucí, podniků a organizací, o kvalitě ovzduší, rozptylových podmínkách, smogu a jeho příčinách a o nestandardních událostech v průmyslu.

ECM významně přispělo ke zlepšení komunikace průmyslových podniků, státní správy a veřejnosti. Sehrálo také nezanedbatelnou roli v regionální i přeshraniční problematice ochrany životního prostředí.

Jako přidružený člen Sítě ekologických poraden České republiky ECM dbalo a dbá na monitorování a kvalitu práce ekoporadců, kteří zodpověděli za dobu působení ECM více jak 19 000 dotazů nejen z oblasti ovzduší, ale také v oblasti odpadů, zeleně, vzdělávání, vody, zvířat, ochrany přírody, spotřebitelství, dopravy atd.

Poděkování

Činnost Ekologického centra Most pro Krušnohoří je možná díky finanční a informační podpoře společností:

- ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s.
- Český hydrometeorologický ústav
- Město Litvínov
- Povodí Ohře, státní podnik
- UNIPETROL RPA, s.r.o.
- Severní energetická a.s.
- Severočeské doly a.s.
- Statutární město Most
- Vršanská uhelná a.s.
- Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem